

Това ни говори за голѣмата чувствителностъ на Ботйова къмъ художествената артикулация въ езика —, за неговата усѣтностъ къмъ трайнитѣ елементи въ тоя езикъ, както и прѣдугаждането му—при какви условия, при какво звуково съчетание е възможно да се засили художествеността въ стиха.—Това у Ботйова е едно чувство и едно съзнание.

Чувство и съзнание, които въ историята на българския езикъ и литература ние не срѣщаме прѣди Ботйовъ въ тази интензивна форма, въ каквата я срѣщаме изъ неговото изкуство.

До срѣдата на миналия вѣкъ, българскиятъ книжовенъ езикъ се намираше въ пеленитѣ на своето възраждане, и като че ли той клонеше да замръкне съ шепата русизми и сърбизми, които го бѣха наводнили и които го бѣха вкоченили. Писателитѣ — колкото ги имаше, си служеха съ езика и граматиката на Славянобългарската история и „Свѣтчето“, безъ да се загрижатъ да използватъ до нѣидѣ сносния езикъ на дамаскинитѣ. Неофитъ Рилски, Бозвели и др. си служеха съ езикътъ на черковнитѣ славянски книги. Раковски не помѣсти съ педа напрѣдъ нито българската граматика, нито българската синтакса. Въ публицистиката той си служеше съ единъ своеобразенъ езикъ, който имаше тие прѣимущества прѣдъ Богоровия, че бѣше по-тъменъ отъ него, а въ граматиката, заслугитѣ на Раковски се изчерпяха съ едно: да докаже, че българския езикъ е пра-майка на всички индоевропейски езици! Заблуденъ отъ патриотически идеи, котленскиятъ хайдутинъ създаде, така да кажемъ, една инатчийска теория за произхода и разклонението на индоевропейскитѣ езици, вмѣсто да използва богатствата на народния говоръ, който той познаваше, за да тури основа на българската граматика и на българския книжовенъ езикъ съ